

Львоўская рапсодыя

Украінскі Львоў належыць да тых гарадоў, якія нібыта ствараюць свой сусвет. Нават пасля таго, як ты вымераў яго ўласнымі нагамі ўздоўж і ўпоперак, не знікае жаданне сюды вярнуцца. Каб яшчэ раз прагуляцца ўжо знаёмымі вулкамі і адкрыць для сябе чарговую, раней невядомую старонку з жыццяпісу гэтага прыцягальнага і нават крыху чароўнага горада-музея. Калі ж да свайго захаплення ўнікальнай архітэктурай, гістарычнымі помнікамі і адметнай мастацкай спадчынай Львова дадаць знаёмства з усемагчымымі іншымі цікавосткамі, а іх безліч у Галічыне, як па-старадаўняму называюць гэты край, то па колькасці атрыманых пазітыўных уражанняў ваша падарожжа сюды перасягне вандроўку ў самыя экзатычныя краі.

Трэба адзначыць, што на гэты раз нагода наведаць Львоўскі край надарылася дзякуючы сумеснаму прэс-туру прадстаўнікоў беларускіх і ўкраінскіх СМІ. Яго арганізатары – Беларускі саюз журналістаў і Нацыянальны саюз журналістаў Украіны – пастараліся, каб у сціслыя тэрміны мы змаглі як мага лепш пазнаёміцца з гэтым рэгіёнам.

Горад Льва

Сімвалам сталіцы рэгіёна, як няцяжка здагадацца, з’яўляецца звярыны цар – леў. Яго вобраз прысутнічае тут паўсюдна – ад манументальных каменных скульптур да мініяцюрных выяў на паштовых марках і за-

палкавых карабках. Ну і, само сабой зразумела, што галоўны тамтэйшы леў красуецца на гарадскім гербе. Аднак, як запэўніваюць гісторыкі, Львоў быў названы зусім не ў гонар афрыканскага звера з раскошнай грывай. Імя яму даў галіцка-валынскі князь Даніла Раманавіч у гонар аднаго са сваіх сыноў – Льва. Афіцыйна гісторыя горада адлічваецца ад 1256 года, якім і пазначана першая згадка аб ім у выяўленых на сёння архіўных крыніцах.

За больш як сем з паловай стагоддзяў архітэктурнае аблічча Львова ўвабрала мноства культурных стыляў і эпох. Прычым перапляліся яны тут вельмі ўдала і арганічна. Менавіта гэта акалічнасць і паслужыла падставай для ўключэння гістарычнай часткі горада ў спіс культурнай спадчыны ЮНЕСКА. Наогул жа ў Львове сканцэнтравана ледзь не палова ўсіх украінскіх помнікаў культуры. Расказаць пра кожны з іх – справа няўздзячная. Не-не ды і прапусціш нейкую адметнасць, абыдзеш увагаю імя знакамітага дойдла альбо вартую незабыўнай памяці гістарычную асобу. Таму знаёміцца з львоўскімі славетцамі раім персанальна: безліч зачараванняў і незабыўных уражанняў – гарантавана.

Падчас такой вандроўкі нялішнім будзе ведаць, што шмат у чым, прынамсі, на ўкраінскай прасторы, Львоў з’яўляецца першаадкрывальнікам. Так, у 1853 годзе мясцовымі фармацэўтамі Ёганам Зэгам і Ігнатам Лукасевічам была вынайздзена першая ў свеце газавая лямпа – яны спрабавалі здабыць з нафты спірт, але нечакана атрымалі газу, якая з таго часу стала выкарыстоў-

▼ Па гістарычным цэнтры Львова можна падарожнічаць і на такіх вось экстравагантных брычках

вацца для асвятлення. Стагоддзем раней, у 1749 годзе, тут выйшла першая ва Украіне газета «Kurier Lwowski». Ды і першая ўкраінская кніга – «Дзеі і пасланне Святых Апосталаў» – родам адсюль: яе выдаў выгнаны з Масквы друкар Іван Фёдараў даволі прыстойным нават для сённяшняга часу тыражом 1200 экзэмпляраў. А яшчэ ўпершыню на ўкраінскіх землях менавіта ў Львове былі адкрыты ўніверсітэт (1661) і гарадскі тэатр (1776), з'явілася пошта (1629), заснавана піваварня (1715)... І пра ўсіх гэтых «першынцаў» абавязкова адшукоецца згадка на львоўскіх вуліцах. Амаль 300-гадовай піваварскай справе прысвечаны нават спецыяльны музей, дзе можна пакаштаваць свежасвараны пены напоі.

Дарэчы, Львоў цікавы і незвычайным падходам да заваблівання наведвальнікаў у кавярні. Яны тут таксама – на любы густ і ахвоту. Напрыклад, «Пад залатой зоркай». Тут можна папіць-паесці і патаргавацца з афіцыянтам: калі не пасаромеецца пасля таго, як прынясуць рахунак, «збіваць цану», то атрымаеце выгаду 10–15 грыўняў. А кавярня «Мазох» дык і наогул не для слабанервовых. Сваёй назвай яна абавязана ўраджэнцу Львова скандальна вядомаму аўстрыйскаму пісьменніку Леапольду фон Захер-Мазоху і мае адпаведны ўведзенаму ім паняццю інтэр'ер, а таксама безліч сюрпрызаў. Свой каларыт ёсць і ў «Краіўкі» – замаскіраванай у падвале аднаго з будынкаў харчэўні ў стылі часоў УПА з арыгінальнай украінскай кухняй і вельмі

◀◀ Вежа Карнякта – арыгінальны помнік львоўскай сярэднявечнай архітэктуры

◀ Кафедральны сабор святога Юра ў Львове

смачнай медавухай. З такой жа кагорты і «Сіняя пляшка», іншыя львоўскія кавярні, а таксама рэстаран-музей сала, дзе можна заказаць самыя неверагодныя стравы – сала ў шакаладзе, сушы, марожанае... з сала. Дарэчы, жыхары Львова не вельмі любяць усе гэтыя ўстановы грамадскага харчавання, затое ад іх экзотыкі заўсёды ў захапленні турысты. Карэнныя ж львавяне больш бавяць час са сваёй любімай «кавусяй» – так яны з любоўю называюць каву, вядомую іх гораду яшчэ з канца XVIII стагоддзя.

Адным словам, у Львове заўсёды пануе асаблівая атмасфера. Яшчэ большай святочнасці надаюць ёй шматлікія фестывалі. Яны тут адбываюцца ледзьве не кожны тыдзень і прысвечаны самым розным нагодам – святам украінскай пампушкі, кавы, моды, джазу, кнігі, паэзіі Тараса Шаўчэнкі, народных рамёстваў, велікоднай пісанкі... Мы ж патрапілі на свята шакаладу і засталіся ў захапленні ад гэтага фэсту.

Край гаючай вады

Бясспрэчная адметнасць Львоўшчыны – яе рэкрэацыйны патэнцыял. Усходняе перадгор'е Карпат, яго займае пераважная большасць рэгіёна, валодае надзвычай вялікім прыродным багаццем. Умерана кантынентальны клімат з лагодна-мяккай зімой і пяшчотна-сонечным летам, паветра, настоенае на квецені пагоркавых лугавін і лясным водары, прыгажосць рачных далін і

маляўнічых азёраў, унікальная гістарычная мінуўшчына гэтага краю – ужо самі па сабе спрыяюць выдатнаму адпачынку. Аднак куды большы здараўленчы эфект тут можна атрымаць, спалучыўшы прыёмнае баўленне часу на прыродзе з магчымасцю падлекаваць арганізм гаючымі мінеральнымі водамі ў мясцовых санаторыях.

Каласальныя запасы рознай па хімічнаму саставу мінеральнай вады – з васьмі яе тыпаў, што выкарыстоўваюцца ў бальнеалогіі, на Львоўшчыне выяўлена ажно сем – паспрыялі развіццю ў гэтым рэгіёне шырокай сеткі санаторна-здараўленчых устаноў. Цяпер на тэрыторыі вобласці іх функцыянуе каля 250. Але найбольшай папулярнасцю карыстаюцца здраўніцы, размешчаныя на такіх вядомых ва Украіне і за яе межамі курортах, як Трускавец, Моршын, Сходніца, Шкло, Няміраў, Вялікі Любін. Кожны з іх мае свой асноўны медыка-лячэбны профіль і практычна не канкурыруе адзін з адным. Тым не менш ва заходнеўкраінскім курортным асяродку існуе пэўная зайдзрасць да больш «раскручанага» Трускаўца: асабліваю папулярнасць яшчэ ў савецкія часы яму прынесла меладрама «Хто паедзе ў Трускавец» з непаўторнай Маргарытай Церахавай у галоўнай ролі, а сённяшнім часам гэтаму курорту дапамагае трымаць высокую планку вядомасці ў тым ліку і традыцыйны міжнародны кінафестываль «Карона

Карпатаў», на які штовосень прыязджаюць знакамітыя акцёры і рэжысёры.

Намеснік галоўнага ўрача санаторна-курортнага комплексу «Моршынкуорт» Мікола Фурманюк ніколі не засмучаны зорнасцю суседа-Трускаўца. Маўляў, кожны курортнік вольны выбіраць найбольш прыдатнае месца для свайго здараўлення. Але пры гэтым ён павінен ведаць, што, паводле падлікаў, зробленых вучонымі-бальнеолагамі на падставе вынікаў лячэння органаў стрававання на ўкраінскіх курортах за апошнія 30-годдзе, захворванні печані, жоўцевых шляхоў і гастрытаў з паніжанай кіслотнасцю найбольш эфектыўна лечыцца менавіта ў Моршыне. Акрамя гэтага, у мясцовых здраўніцах паспяхова праходзяць лячэнне хворыя на хранічныя гепатыт і каліт, дысбактэрыёз кішэчніка, халецыстыт, жоўцекамянёвую хваробу, панкрэатыт, яззавую хваробу страўніка і дванаццаціперснай кішкі, дапамагаюць пазбавіцца некаторых гінекалагічных захворванняў, хвароб апорна-рухальнага апарату, хранічных запаленняў насаглоткі і гартані. Паездка ў Моршын асабліва рэкамендуецца і пацыентам з цукровым дыябетам, а таксама тым, хто пакутуе ад тлустасці, падагры, гіпертаніі і гіпатаніі.

Уся гэтая хворасць, як расказвае Мікола Фёдаравіч, лечыцца ў Моршыне выключна дзякуючы дзвюм акалічнасцям: унікальным уласцівасцям мясцовай мінеральнай вады і высокаму прафесіяналізму ўрачэбна-медыцынскага персаналу СКК «Моршынкуорт». А ў спалучэнні з камфортнымі ўмовамі пражывання гэта дае, можна сказаць, патроены здараўленчы эфект.

Незвычайныя ўласцівасці самавыліўных салёных крыніц моршынскага наваколля жыхары Прыкарпацця змаглі прыстасаваць да сваіх патрэб яшчэ ў сярэднявеччы. На працягу не аднаго стагоддзя з мясцовай высокамінералізаванай вады яны спраўна здабывалі шляхам выпарвання кухонную соль. Але ў другой палове XIX стагоддзя са сваім промыслам ім давялося развітацца. У 1875 годзе праз Моршын была пракладзена чыгунка, пасля чаго тагачасны ўладальнік паселішча аўстрыйскі купец Баніфацый Штылер вырашыў знайсці моршынскай вадзе крыху іншае выкарыстанне. Ён абвясціў аб адкрыцці ў Моршыне кліматычнага курорта для лячэння хворых на туберкулёз і запрасіў вядомых еўрапейскіх ле-

► Велічны помнік Івану Франку – украінскаму пісьменніку, ураджэнцу Львоўшчыны

караў даследаваць уласцівасці мясцовай мінеральнай вады. Аналізы паказалі, што моршынская вада, дзякуючы свайму асабліваму саставу і, у прыватнасці, наяўнасці сульфатна-магніевых солей, аднаўляе пашкоджаныя клеткі печані, здымае запаленчыя працэсы жоўцевыводзячых шляхоў, паляпшае пячоначны кровазварот, нармалізуе абменныя працэсы ў арганізме, лечыць кішэчнік, страўнік, падстраўнікавую залозу. Іх вынікі афіцыйна абвясцілі ў маі 1878 года на Бальнеалагічнай камісіі ў Кракаве, пасля чаго і быў дадзены дазвол на адкрыццё ў Моршыне «Установы для лячэння грудных хвароб». А паколькі ініцыятыва Штылера супала па часе з модай еўрапейскай арыстакратыі ездзіць «на воды», то невялікае прыкарпацкае мястэчка даволі хутка набыло вядомасць. Больш таго, сярод багатых людзей стала прэстыжным пабудаваць тут вілу.

Моршынская мінеральная вада карысталася вялікай папулярнасцю ва ўсе перыяды існавання мясцовага курорта. Актыўнае ж развіццё санаторна-аздараўленчай справы тут пачалося толькі пасля Першай сусветнай вайны, калі водалячэбніца Моршына перайшла ва ўласнасць кампаніі «Курорты польскія». І ўсё ж сапраўдная папулярнасць прыйшла да моршынскага курорта ў савецкія часы, акурат тады за ім замацавалася слава агульнасаюзнай здраўніцы – паправіць здароўе сюды штогод прыязджала звыш 100 тыс. чалавек. Высокую аздараўленчую марку тут трымае сёння СКК «Моршынкурорт», у склад якога ўваходзяць пяць санаторыяў – «Днестр», «Лаванда», «Пярліна Прыкарпацця», «Чарамош», «Світанак», некалькі гасцініц, дыягностычны цэнтр і «сэрца» ўсяго курорту – бальнеалэчэбніца.

Што ж датычыцца непасрэдна моршынскай мінеральнай вады, то яна трапляе на курорт з некалькіх крыніц. Як гэта прынята і ў іншых бальнеалагічных здраўніцах, усе яны пазначаны нумарамі. Вада з крыніцы № 1 – самая папулярная і, можна сказаць, універсальная. Першы хімічны аналіз яе быў апублікаваны яшчэ ў 1881 годзе. Гэта вада – высокамінералізаваная (уяўляе сабой расол, інакш – рапа) – лідар сярод аналагічных вядомых у свеце лячэбных водаў, у тым ліку і мінеральных крыніц Карлавых Вараў, Марыянскіх Лазняў. Гаючыя ўласцівасці вады з моршынскай

▲ Амаль дзве тысячы бутэлек мінеральнай вады «Моршынская» сходзіць за хвіліну з канвеера мясцовага водаразліўнага завода

крыніцы № 1 умацняюцца наяўнасцю ў ёй мікраэлементаў марганцу, медзі, цынку, жалеза, броду, ёду. Яе выкарыстоўваюць як для ўнутранага ўжывання, так і для розных гідрамасажных працэдур. Найбольш прыдатная яна для лячэння хранічных гастрытаў, язваў, панкреатытаў, а таксама розных дэर्मаталагічных захворванняў. Варта адзначыць, што вада з крыніцы № 1 пазітыўна ўплывае на стан скуры, надае ёй эластычнасць і пругкасць, а таксама паляпшае настрой, дапамагае зняць стрэсы і дэпрэсіі, адным словам, вылечвае і цела, і душу.

Маламінералізаваная вада з крыніцы № 4 была адшукана ў 1879 годзе Баніфацыем Штылерам. Паводле падання, задоўга да гэтага на месцы, адкуль яна выцякае, дзецям з'явіўся абраз Божай Маці. Адсюль і другая назва крыніцы – «Божай Маці». Праходзячы праз тоўшчу парод, вада абагачаецца прыродным кіслародам. Па сваёй мінералізацыі яна блізкая да дыстыляванай вады (0,17 г/л) і вельмі карысная для органаў мочапалавой сістэмы – дапамагае пазбавіцца ад камянёў у нырках, а таксама ад складаных запаленчых захворванняў. Дарэчы, вада з крыніцы № 4 шырока экспартуецца пад гандлёвай маркай «Моршынская».

У 1968 годзе ў выніку паспяхова праведзеных геалагічных пошукаў бальнеалагічная база моршынскага курорта папоўнілася мінеральнай вадой з новай – вельмі багатай і перспектыўнай – свідравіны, названай крыніцай № 6. Па хімічнаму саставу яна сульфатна-хларыдна-натрыева-магні-

ева-каліевая. Ад вады з крыніцы № 1 адрозніваецца высокай колькасцю сульфатаў магнію і калію, што павялічвае яе каштоўнасць у лячэнні захворванняў печані і жоўцевыводзячых шляхоў.

Паводле слоў галоўнага ўрача «Моршынкурорта» Ігара Токара, акрамя мінеральнай вады, у сукупнасці працэдур падпарадкаванага яму санаторна-курортнага комплексу шырока выкарыстоўваюцца лячэбныя ванны, душы, кішачныя арашэнні, аэа-керытатэрапія, гразелячэнне, розныя метады апаратнай фізіятэрапіі. Вялікае значэнне надаецца і дыетычнаму харчаванню, якое ў спалучэнні з водамі аказвае на органы стрававання зберагальны, процізапаленчы эффект, нармалізуе абменныя працэсы.

Хоць бясспрэчнай перавагай Моршына перад іншымі здраўніцамі з'яўляецца яго ўнікальная мінеральная вада, аднак без адпаведнага сэрвісу гэты курорт меў бы значна меншую папулярнасць. Менавіта таму ў свой час і было прынята рашэнне аб'яднаць асобныя санаторыі ў адну структуру – СКК «Моршынкурорт» з адзінымі стандартамі абслугоўвання і пражывання курортнікаў. А галоўнае тое, што ўдалося сканцэнтравать сродкі і мэтанакіравана выкарыстоўваць іх для паляпшэння сэрвісу, набыцця сучаснага дыягнастычнага і лячэбнага абсталявання.

– Нашы здраўніцы цяпер штогод наведвае каля 30 тыс. чалавек, – расказвае да лей Мікола Фурманюк. – І гэта не толькі ўкраінцы. Прыязджае шмат расіян, мал-

даван, немцаў, ізраільцянаў, прадстаўнікоў краін Закаўказзя і нават Сярэдняй Азіі. Асаблівым попытам карыстаецца Моршын і ў беларусаў. Вашы землякі сярод кліентаў «Моршынкурорта» трывала займаюць трэцяе месца і не нашмат адстаюць ад расіян.

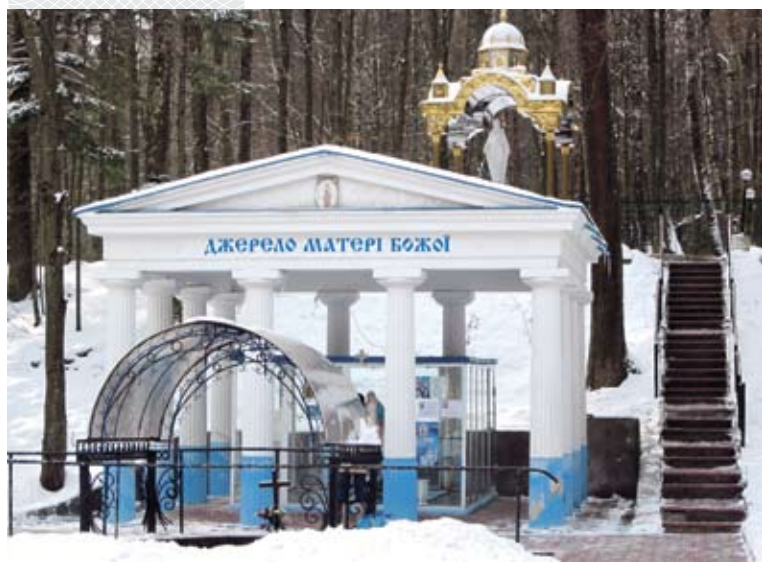
Калі браць па вялікаму рахунку, то «Моршынкурорт» найперш робіць стаўку на прадстаўнікоў сярэдняга класа і на тых, хто хоча атрымаць якасную медыцынскую дапамогу за адносна невялікія грошы. Напрыклад, кошт аднаго дня знаходжання ў санаторыі ў залежнасці ад ступені камфортнасці нумара вагаецца ад 250 да 425 грыўняў (прыкладна ад 250 тыс. да 425 тыс. беларускіх рублёў). Пры гэтым у так званы санаторны пакет уключана не толькі пражыванне і лячэнне, а і поўнае абследаванне органаў стрававання, нырак, сэрца і суправаджэнне спецыяльна замацаванага ўрача. За невялікую дадатковую плату тут можна прайсці дыягнастычнае абследаванне па іншых профілях, атрымаць кваліфікаваную дапамогу вузкіх спецыялістаў.

Адным словам, калі вы настроены на добры і адносна танны адпачынак, а галоўнае, з вялікай карысцю для здароўя, то Моршын для вас – адно з найлепшых месцаў. Тым больш што і дабрацца з Беларусі туды вельмі проста: цягніком Мінск – Чарнаўцы да Львова, а адтуль непасрэдна да Моршына аўтобусам ці маршруткай. Дарэчы, афіцыйным прадстаўніком «Моршынкурорта» ў нашай краіне з'яўляецца дзяржаўная ўстанова «Цэнтр па санаторна-курортнай рабоце «ЦэнтрКурорт» Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Ведай нашых

Нам было прыемна даведацца і пра беларускую прысутнасць на Львоўшчыне. Прынамсі, у абласной дзяржаднай адміністрацыі нам нагадалі, што яшчэ ў часы СССР у Мінска і Львова існавалі партнёрскія сувязі. А ўжо ў паслясавецкі час менавіта Львоўшчына стала адным з першых украінскіх рэгіёнаў, з якім Мінская вобласць пралангіравала афіцыйныя адносіны, падпісаўшы ў 1995 годзе дагавор аб супрацоўніцтве. Пасля гэтага неаднаразова бакамі канкрэтызаваліся яго палажэнні, выносіліся прапановы і зацвярджаліся дамоўленасці, накіраваныя

▼ Крыніца «Божай Маці» ў Моршыне

на паглыбленне гандлёва-эканамічнага і сацыяльна-культурнага партнёрства. І як вынік, наша сталічная вобласць наладзіла ў львоўскі рэгіён пастаўкі мінеральных угнаенняў, аўтатрактарнага абсталявання, прадукцыі АПК, машынабудавання і металаапрацоўкі. Львоўшчына стала больш пастаўляць у Беларусь і ў Мінскую вобласць у прыватнасці прадукцыі машына- і прыборабудавання, мэблевай і лёгкай прамысловасці. Быў ажыццёўлены і шэраг сумесных праектаў. Адзін з іх – супрацоўніцтва паміж Драгобыцкім заводам аўтамабільных кранаў і Мінскім аўтамабільным заводам у выпуску аўтакранаў «Сілач» і смеццявозаў. У Драгобыч з беларускай сталіцы пастаўляюцца МАЗаўскія шасі, на базе якіх і выпускаюцца шырокавядомыя ў краінах СНД украінскія «Сілачы». Таксама ўзаемавыгадныя вытворчыя кантакты існуюць паміж львоўскімі ААТ «Канвеер», заводам «Львоўсельмаш», ЗАТ «Аўтапагрузчык» і прадпрыемствамі Міншчыны. На сённяшні дзень львавіяне зацікаўлены ў вывучэнні вопыту дзейнасці беларускіх сельгаспрадпрыемстваў, асабліва ў жывёлагадоўчай галіне.

Акрамя Міншчыны, пабрацімскія сувязі са Львовам існуюць у Брэста. Некалькі гадоў таму было падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве па гуманітарных і гандлёва-эканамічных пытаннях паміж Самбарскім раёнам Львоўскай вобласці і Ганцавіцкім раёнам Брэсцкай вобласці.

Наогул, Львоўшчына і Беларусь заўсёды мелі цесныя стасункі. Асабліва інтэнсіўна гэтыя кантакты пачалі развівацца ў пасляваенны час, калі выпускнікоў беларускіх ВНУ накіроўвалі на працу на прамысловыя прадпрыемствы Львова, якія адно за адным узводзіліся ў гэтым горадзе. Менавіта гэтай акалічнасцю і тлумачыцца даволі вялікая прысутнасць нашых суайчыннікаў на Львоўшчыне. Згодна з апошнім усеўкраінскім перапісам насельніцтва, у самім Львове пражывае звыш 5 тыс. беларусаў і яшчэ каля тысячы на тэрыторыі вобласці. У 1992 годзе яны аб'ядналіся ў нацыянальна-культурнае таварыства беларусаў горада Львова, якое пазней было перарэгістравана ў Беларускую абшчыну Львоўскай вобласці.

Трэба адзначыць, што гэта грамадскае фарміраванне праводзіць даволі актыўную работу. У прыватнасці, створаны Беларускі культурна-асветны цэнтр, у склад якога

ўваходзіць нядзельная школа, дзе ўсе жадаючыя маюць магчымасць вывучаць беларускую мову, гісторыю і культурную спадчыну нашага народа. Пры цэнтры таксама працуе беларуская бібліятэка, выдаецца малатыражная газета «Весткі з Беларусі», дзейнічаюць секцыя мастацкага выхавання з хорам «Белая Русь», камерны тэатр «Яшчэ не вечар», мастацкі вакальны калектыў «Купалінка», які з'яўляецца неаднаразовым лаўрэатам Львоўскага абласнога фестывалю нацыянальных культур. Ёсць у львоўскіх беларусаў і свая грамадская прыёмная, дзе членам абшчыны аказваецца кваліфікаваная дапамога па пытаннях атрымання спадчыны, працаўладкавання, абароны грамадзянскіх правоў і па іншых юрыдычных і сацыяльных аспектах. Па ініцыятыве і пры хадайніцтве Беларускай абшчыны Львоўскай вобласці перад урадамі нашай краіны і Украіны ў Львове было адкрыта ганаровае консульства Рэспублікі Беларусь. Пасля доўгіх перамоваў з кіраўніцтвам Львоўскай інфармацыйнай сеткі і кампаній кабельнага тэлебачання актывістам абшчыны ўдалося дамовіцца аб рэтрансляцыі ў значнай частцы абласнога цэнтра спадарожнікавага тэлеканала «Беларусь-24». Беларусы Львова заснавалі і свой праваслаўны прыход Прападобнай Еўфрасінні Полацкай, ганаровым членам якога доўгі час быў архіепіскап Львоўскі і Галіцкі Аўгустын, свецкае імя – Адам Маркевіч, ураджэнец вёскі Глушавічы Лельчыцкага раёна. І хоць летась улады-

▲ Дырэктар
журналісцкага фонду
Нацыянальнага саюза
журналістаў Украіны
Людміла Багуслаўская
ў час экскурсіі
ўдзельніца прэс-тура
на кандытарскую
фабрыку «Світоч»

ка быў прызначаны правячым архірэем Белацаркоўскай і Багуслаўскай епархіі Украінскай праваслаўнай царквы Маскоўскага патрыярхата і мусіў пакінуць Львоў, справамі Беларускай абшчыны Львоўскай вобласці, як нас запэўнілі ў аблдзяржадміністрацыі, ён па-ранейшаму цікавіцца.

Прадстаўнікі львоўскай беларускай дыяспары даволі часта ўдзельнічаюць у розных культурных мерапрыемствах у нашай краіне, такіх як Усебеларускі фестываль нацыянальных культур, Дзень беларускага пісьменства, Рэспубліканскі фестываль кірмаш працаўнікоў вёскі «Дажынкi» і інш. Падтрымліваюць яны сяброўскія сувязі з Саюзам пісьменнікаў Беларусі, Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеем Якуба Коласа, Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатрам імя Якуба Коласа, Мінскім абласным аддзяленнем Беларускага фонду міру. Абшчына львоўскіх беларусаў заключыла і шэраг афіцыйных пагадненняў аб супрацоўніцтве ў галіне адукацыі, культуры, турызму і гандлёва-эканамічных адносін з выканаўчымі ўладамі асобных беларускіх рэгіёнаў, прынамсі, Дзяржынскага, Ганцавіцкага, Лідскага і горада Оршы.

Паводле ацэнкі кіраўніцтва Саюза беларусаў Украіны, які знаходзіцца ў Кіеве і каардынуе дзейнасць больш як 20 абласных беларускіх нацыянальных аб'яднанняў, абшчына Львоўскай вобласці – адна з найбольш актыўных рэгіянальных структур, і яе дасягненні заўсёды ставяцца ў прыклад іншым.

Дарогі да «Роднага сяла»

Зразумела, што мы пакрывілі б душой, каб не расказалі аб праблемах, якія сёння існуюць на Львоўшчыне. Іх не стаў утойваць на арганізаванай для журналістаў прэсканферэнцыі тагачасны кіраўнік Львоўскай абласной дзяржаўнай адміністрацыі Міхаіл Касцюк. (На пачатку сакавіка ўказам прэзідэнта Украіны на пасаду кіраўніка дзяржадміністрацыі Львоўскай вобласці быў прызначаны Віктар Шамчук, які, выступаючы перад дэпутацкім корпусам, дэклараваў, што мае намер прадаўжаць усе пачынанні свайго папярэдніка, накіраваныя на паспяховае сацыяльна-эканамічнае развіццё рэгіёна.)

Адной з самых актуальных задач, якія сёння стаяць перад Львоўшчынай, з'яўляець-

ца паляпшэнне дарожнай інфраструктуры. Падчас падрыхтоўкі Львова да леташняга чэмпіянату Еўропы па футболе карэнным чынам паднавілі і прывялі да еўра-стандартаў галоўную аўтамагістраль рэгіёна – шашу Кіеў – Чоп. А вось астатнія дарогі, асабліва ўнутрыабласныя і раённыя, мякка кажучы, чакаюць свайго лепшага часу. Таму кіраўніцтва вобласці распрацавала спецыяльную «дарожную праграму» і дзеля яе ажыццяўлення стуквецца ў дзверы сталічных дзяржаўных органаў і структур. Прынамсі, як сведчаць сродкі масавай інфармацыі, дэпутаты Львоўскай абласной рады звярнуліся да прэм'ер-міністра Украіны Мікалая Азарова з просьбай выдзеліць да 190 млн запланаваных на гэты год на рамонт абласных дарог дадаткова яшчэ 600 млн грыўняў і разлічваюць атрымаць станоўчы адказ.

Выклікае занепакоенасць у мясцовай улады і цяперашні стан вёскі. Рэформа ўкраінскага аграпрамысловага комплексу, ажыццёўленая ў 1990-х гадах, на Львоўшчыне не дала жаданага выніку. Пасля падзелу на паі калгаснай маёмасці ў рэгіёне засталіся лічаныя буйныя сельгасвытворцы, якія апрацоўваюць невялікую частку палеткаў вобласці. Астатнія належаць фізічным асобам, на долю якіх, праўда, прыпадае каля 80 % сельгасгаспадарчай прадукцыі, вырабленай на палях і фермах львоўскага рэгіёна. Аднак на Львоўшчыне добра разумеюць, што дробнатаварная вытворчасць не мае перспектывы – у прыватнікаў няма магчымасці інтэнсіўна развіваць сваю справу, выкарыстоўваць найноўшыя тэхналогіі, набываць сучасную тэхніку і г.д. А між тым усё гэта з поспехам робяць аграфіры і аграхолдынгі ва ўсходніх і паўднёвых абласцях Украіны, дзе, да слова, існуе, адваротны расклад сіл: дзве трэці прадукцыі АПК там вырабляецца буйнымі сельгасвытворцамі.

Менавіта таму на Львоўшчыне і вырашылі зрабіць стаўку на кааперацыю сельгасвытворцаў – стварэнне сялянскіх абслуговых кааператываў, у якія запрашаюць аб'яднацца ўладальнікаў атрыманых пры расфарміраванні калгасаў зямельных надзелаў-паёў, фермераў і дробных перапрацоўшчыкаў сельгаспрадукцыі. Дзеля гэтага на абласным узроўні нават распрацавана рэгіянальная праграма «Роднае сяло», якой, напрыклад, у бліжэйшыя два гады

прадугледжаецца стварыць на тэрыторыі Львоўшчыны 969 сельгаскааператываў.

Праграма «Роднае сяло», на думку М. Касцюка, дасць і вялікі імпульс развіццю сельскіх тэрыторый, што немалаважна: Львоўская вобласць – лідар сярод рэгіёнаў Украіны па колькасці вясковага насельніцтва (42 % ад усіх жыхароў). Мяркуецца, што яна дапаможа вырашыць і шэраг вострых сацыяльных праблем, паспрыяе прыходу інвестараў, зацікаўленых у мадэрнізацыі вытворчасці і выпуску якаснай, канкурэнтаздольнай сельскагаспадарчай прадукцыі. Натуральна, пасля гэтага з'явіцца ў вёсцы і дадатковыя працоўныя месцы, што асабліва актуальна зараз для сельскай моладзі, якая вымушана шукаць работу ў горадзе альбо наогул выезджаць на заробкі за мяжу.

Сярод іншых праблемных момантаў сацыяльна-эканамічнага жыцця Львоўскай вобласці найперш трэба адзначыць запазычанасць па выплаце заробтнай платы. З-за нявызначанасці перспектывы далейшага развіцця мясцовых каменнавугальных радовішчаў пэўная напружанасць існуе ў шахцёрскім асяродку рэгіёна. Рэгулярна ліхарадзіць і Львоўскі аўтобусны завод. Некалі гэтае прадпрыемства-гігант забяспечвала сваімі ЛАЗамі ўвесь Савецкі Саюз. Зараз жа, стаўшы прыватнай уласнасцю, яно знаходзіцца на мяжы банкруцтва...

І ўсё ж, як бы там ні было, Львоўшчына, дарэчы, не абдзеленая прыроднымі рэсурсамі – тут ёсць нафта, каменны вугаль, прыродны газ, выяўлены радовішчы гаручых сланцаў, серы, займае трывалае месца сярод украінскіх рэгіёнаў, якія дынамічна развіваюцца. Тут узводзяцца сацыяльныя аб'екты (паводле слоў М. Касцюка, раённая бальніца ў Чырванаградзе, здадзеная ў эксплуатацыю ў мінулым годзе, – лепшая рэгіянальная медыцынская ўстанова ў заходняй Украіне), вялікая ўвага надаецца жыллёваму будаўніцтву, развіццю турызму і малога бізнесу. Абласное кіраўніцтва пры падтрымцы рэспубліканскіх улад робіць усё магчымае, каб Львоўшчына займала вядучае месца і ў міжнародных праектах. Летась, як ужо згадвалася, у Львове праходзілі матчы групавога турніру чэмпіянату Еўропы па футболе, да якога ў горадзе быў пабудаваны сучасны стадыён-прыгажун. У 2015 годзе Львоў разам з Кіевам, Харкавам, Данецкам, Днепрапятроўскам і Адэсай будзе прымаць удзельнікаў еўрапейскага баскетбольнага першынства, і з гэтай нагоды ўжо зусім хутка тут пачнецца ўзвядзенне шматфункцыянальнай спартыўнай арэны. Да таго ж Украіна збіраецца падаваць заяўку на правядзенне зімовай Алімпіяды 2022 года, і Львоў, як мяркуецца, стане галоўным украінскім алімпійскім горадам.

Як бачна, у Львоўшчыны ёсць усе магчымыя і надалей заставацца, нягледзячы на сваю заходнеўкраінскую прапіску, цэнтральным рэгіёнам нашай паўднёвай краіны-суседкі, прывабным для беларусаў і тамтэйшымі прыгажосцямі, і ўнікальнымі здраўніцамі, і сардэчнай гасціннасцю львавіян.

Сяргей ГАЛОЎКА

Мінск – Львоў – Моршын – Мінск

Фота аўтара

◀ На львоўскіх вуліцах можна пабачыць рэкламу самага рознага кшталту – ад запрашэння на «Гуцульскія забавы» да палітычных заклікаў